

Περίγραμμα Μαθήματος

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	PHL_ΓΧΧΧ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων)	Επιστημονικής περιοχής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ & ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ	Ελληνική. Για μη ελληνόφωνους φοιτητές, δίνεται η δυνατότητα παρακολούθησης ως <i>reading course</i> με ξένη βιβλιογραφία και εκπόνηση γραπτής ατομικής εργασίας στα Αγγλικά και αξιολόγηση φακέλου με ασκήσεις ή/και θεωρητικά/πρακτικά προβλήματα.		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με ξένη βιβλιογραφία και γραπτές εργασίες στα αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	tba		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του</p>
--

μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στο θεωρητικό επίπεδο, στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αντιλαμβάνονται την ποικιλία ως ένα φαινόμενο της γραμματικής.
- Να περιγράφουν την ποικιλία που συναντούν.
- Να αντιλαμβάνονται το λόγο που υπάρχει η ποικιλία μέσα σε ένα γραμματικό σύστημα.
- Να αναλύουν διάφορα φαινόμενα ποικιλίας που αφορούν τα διάφορα επίπεδα της γραμματικής.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων, το τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να διαμορφώσουν τα κατάλληλα ερωτήματα σε σχέση με την περιγραφή της ποικιλίας.
- Να προτείνουν την κατάλληλη μεθοδολογία για τη συλλογή δεδομένων που αφορούν το θέμα της ποικιλίας που εξετάζεται κάθε φορά.
- Να είναι σε θέση να παρουσιάσουν είτε δική τους έρευνα είτε έρευνα άλλων ερευνητών σε σχέση με ένα θέμα της αρεσκείας τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια/ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αυτόνομη εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ποικιλία ως γλωσσικό φαινόμενο απαντά σε όλες τις γλώσσες του κόσμου και σε όλα τα γλωσσικά επίπεδα. Σε αυτό το μάθημα θα εστιάσουμε σε ζητήματα ποικιλίας που αφορούν τα διάφορα επίπεδα της γραμματικής ή περιπτώσεις στις οποίες η ποικιλία απαντά σε διεπίεδα. Ενδεικτικά, θα εξεταστούν η ύπαρξη ανώμαλων ρημάτων, η συνύπαρξη πολλαπλών κλιτικών τάξεων, ζητήματα μορφολογικής αλλομορφίας (αλλόμορφα με συμπληρωματική κατανομή και ελευθέρως εναλλασσόμενες ποικιλίες στην κλίση και την παραγωγή), η ύπαρξη πολλαπλών παραγωγικών προσφυσμάτων κ.ά.. Παράλληλα, θα εξετάζονται ζητήματα ανταγωνισμού των δομικών σχημάτων

Ζητήματα Ζ εξάμηνο 2023-2024

και παραγωγικότητας η οποία θα εξετάζεται τόσο ως μια συγχρονική δυναμική των διαφόρων δομικών σχημάτων όσο και ως μια βασική παράμετρος για την αλλαγή. Στο μάθημα εντάσσονται και ζητήματα γραμματικής ποικιλίας σε διάφορες ελληνικές διαλέκτους και η σχέση με την Κοινή Νέα Ελληνική (π.χ. διαφορές στην παραγωγικότητα των ρηματοποιητών στην Κοινή Νέα Ελληνική και τις διάφορες διαλέκτους), αλλά και ζητήματα ποικιλίας που αφορούν τις διαγλωσσικές διαφορές.

Θεματολογία

- Αλλομορφία (μορφολογική και φωνολογική)
- Υποκατάσταση («ακραία αλλομορφία»)
- Ελευθέρως εναλλασσόμενες παραλλαγές και παραλλαγές με συμπληρωματική κατανομή
- Ανταγωνισμός και παραγωγικότητα
- Κλιτικές τάξεις
- Μορφολογικά παραδείγματα – Παραγωγικά προσφύματα
- Το γένος ως κατηγορία της γραμματικής
- Ο αριθμός ως κατηγορία της γραμματικής
- Ποικιλία στη γραμματική και γραμματικά «λάθη»

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39
	Εβδομαδιαία μη καθοδηγούμενη μελέτη (μέσω ασκήσεων και ερωτήσεων)	39
	Επανάληψη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	44
	Εξετάσεις	3
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης	<p>Το μάθημα θα εξετάζεται με δύο εναλλακτικούς τρόπους</p> <p>Γραπτές εξετάσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το μάθημα θα εξεταστεί με γραπτές εξετάσεις προκαθορισμένης διάρκειας στο τέλος του εξαμήνου. • Οι γραπτές εξετάσεις θα περιλαμβάνουν δύο μέρη: στο πρώτο μέρος θα γίνει εξέταση των θεωρητικών γνώσεων των διδασκομένων (ορισμοί, βασικές έννοιες κ.ά.), ενώ στο δεύτερο 	

	<p>μέρος θα γίνει εξέταση ζητημάτων βασισμένη στην κριτική σκέψη.</p> <ul style="list-style-type: none">• Οι ερωτήσεις θα είναι συνδυασμός κλειστού και ανοιχτού τύπου (σύντομης ή εκτενούς ανάπτυξης), για να ελεγχθεί αν οι διδασκόμενοι είναι σε θέση να εξηγήσουν και να επιχειρηματολογήσουν σχετικά με τα όσα έχουν διδαχθεί. <p>Γραπτή εργασία</p> <p>Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν απαλλακτική εργασία έκτασης 3.000-4.000 λέξεων. Το θέμα της εργασίας επιλέγεται από τους ίδιους τους φοιτητές μέσα από τα θέματα που έχουν συζητηθεί στην αίθουσα είτε βάσει των ενδιαφερόντων τους. Στόχος είναι να εκπαιδευτούν στο να θέτουν ερωτήματα, να συλλέγουν δεδομένα και να εκπονούν μία μικρή μελέτη βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας (χρονοδιάγραμμα, ακαδημαϊκή γραφή, συγκέντρωση βιβλιογραφίας).</p> <p>Οι πληροφορίες αξιολόγησης αναρτώνται στην αρχή του εξαμήνου στην ιστοσελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα e-class.</p>
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αρχάκης Α., Κουτσούκος Ν., Ευδόπουλος Γ. Ι. & Δ. Παπαζαχαρίου (Επιμ.). *Γλωσσική ποικιλία. Μελέτες αφιερωμένες στην Αγγελική Ράλλη*. Αθήνα: Κάπα Εκδοτική.
- Ευθυμίου, Α. 2018. *Ο σχηματισμός των ρημάτων στη Νέα Ελληνική*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Ράλλη, Α. 2015. Μορφολογική ποικιλία στην Κοινή Νεοελληνική και τις διαλέκτους. *Patras Working Papers in Linguistics* 4: 61-77.
- Σετάτος Μ. 1998. Η λειτουργική εκμετάλλευση της ποικιλίας στην Κοινή Νεοελληνική. *Επιστημονική Επετηρίδα Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 2: 337-382.
- Τσολάκης Χ. Α. & Σ. Χ. Τσολάκη (1999). *Από τα ρήματα στα ρήματα – Η πολυτυπία στο ρήμα της Κοινής Νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Ξενόγλωσση

- Berruto, G. 2004. The problem of variation. *The Linguistic Review* 21(3/4): 293-322.
- Bloomfield, L. 1933. *Language*. New York.
- Corbett, G. 1991. *Gender*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Corbett, G. 2000. *Number*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dufter, A., Fleischer J. & G. Seiler. 2009. Introduction. Στο A. Dufter, J. Fleischer & G. Seiler (επιμ.), *Describing and modeling variation in grammar*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, 1-20.
- Fernández-Alcaina, C. 2022. *The Competition of word-formation processes in the derivational paradigm of verbs*. Berlin, Germany: Peter Lang Verlag.

Ζητήματα Ζ εξάμηνο 2023-2024

- Kaunisto, M. 2007. *Variation and change in the lexicon. A corpus-based analysis of adjectives in English ending in -ic and -ical*. Amsterdam/NY: Rodopi.
- Lehmann, C. 2005. Pleonasm and hypercharacterisation. *Yearbook of morphology* 2005: 119-154.
- Walker, J. 2010. *Variation in linguistic systems*. New York: Routledge.
- Weinreich U., Labov W. & M. I. Herzog 1968. *Empirical foundations for a theory of language change*. Austin: University of Texas Press.